

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 769. Qualiter executor procedere debeat, ubi testator disposuit, ut hæreditas & legata dividantur inter pauperes, nullum specificando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Covar. in cit. c. *heredes*. n. 8. Mohin. cit. d. 251. n. 6. Pirh. l. c. Licet etiam hæc pœna non incurratur, nisi elapso anno, potest tamen Judex Ecclesiasticus per censuras, Laicus per interdictum administrationis bonorum defuncti aliasque pœnas arbitrarias, etiam ante annum, hæredes aliosque executores compellere ad exequendum, etiam quò ad causas profanas. Pirh. num. 129. cum Abb. & Covar. Si verò executor bis monitus ab Episcopo dispositionem ad causas pias exequi neglexerit, etiam ante annum privatur commodis ex testamento ei aliàs competentibus, ut juxta expressum textum. *Novel. 131. c. 11. vers. si autem qui*. Covar. l. c. n. 5. Abb. num. 5. Laym. l. c. n. 13. Bart. & Salicet. in *Auth. hos amplius. c. de fideicom.* quos citat Reiffent. num. 795. addens, quòd, si executor neget relictum piis causis, condemnandus sit in duplum juxta §. *mixta. Inst. de act.* cum communi, ut ait, DD. & AA. jam citatorum. De cætero si executor cessante impedimento legitimam dispositionem ad pias causas intra sex menses (intellige, etiam citra monitionem) à die insinuati testamenti numerandos non exequatur, in pœnam restituere debet legata unà cum fructibus & emolumentis, quæ à die mortis testatoris inde percepti potuissent, ut habent verba *Novel. 131. V. si autem legatum*. Reiffent. n. 796. testans de communi. Devolvi quoque in hoc casu potestatem exequendi ad Episcopum, tenent Abb. in cit. 3. num. 11. & Molin. d. 251. num. 2. apud Pirh. num. 23. qui tamen ipse ait, nullo jure expresso id probari posse. Illud hic circa dictas pœnas negligentia executoris notandum; quòd si circa eas pœnas incurendas testator ipse quid statuerit, id servandum; eò quòd, licet testator, utpote non habens jurisdictionem in executores, non possit ei imponere pœnam, possit tamen sub nomine pœnæ, ei adimere bona eidem legata vel relictà, si intra certum tempus voluntatem suam & jussu non fuerit executus. quin & hæredi, si is legatum non solverit; imponere, ut illud solvat in duplum; eum testator de bonis suis possit disponere, apponendo gravamen, quòd voluerit. Pirh. num. 130. Porro si de alio executore non expressit, cui commodum, quò ob negligentiam privatur, sit applicandum, si quid ad piam causam dandum seu exequendum, succedere Episcopum in exequendo, habereque potestatem omne illud lucrum & commodum aliàs relictum executori negligenti, vindicandi, & ad pias causas expendendi, tradit Idem cum Molin. d. 252. n. 4. juxta *Auth. licet c. de Episc. & Cler. & Auth. de Ecclesiis. tit. §. si quis autem pro redempt.* Si autem dandum quid erat ad causas profanas, succedere Judicem sæcularem (nisi is præventus ab Episcopo) eumque, deposito priore executore, omne commodum eidem deputatum deferre debere aliis cohæredibus vel collegatariis, aut etiam hæredibus ab intestato venientibus juxta ordinem præscriptum. in *Auth. de hæred. & falcid. c. 1. coll. 1.* & in *Auth. hoc amplius. de fideicom.* asserit Pirh. cum Molin.

Quæst. 768. An & qualiter, dum plures constituti executores procedere debeant?

1. Resp. Primò: pluribus à testatore executoribus simpliciter deputatis, uno eorum mortuo, aut in remotis agente, aut fortè exequi nolente, ne voluntatem testatoris impediri vel nimium differri contingat, poterit, etiam unicus ex deputatis, nisi testator aliud exprellerit, officium executoris injunctum liberò administrare & adimplere, ita verbote-

nus. c. *fin. h. t. in. 6.* Ubi tamen absens intra tempus executioni designatum adesse posset, ejus adventus expectandus erit. Gl. in cit. c. *fin. v. in remotis*, Lugo. l. c. num. 331. ubi: si non longè distarent, intellige absentes, essent vocandi & expectandi per aliquod rationabile tempus. Idem est de alio impedimento unius alteriusve ex sociis executoribus, si illud brevi vel intra terminum executioni præstitutum finiendum dignoscitur. Extra hunc casum singuli ex simpliciter denominatis sine aliis ad executionem procedere & agere aliquid nequeunt. Arg. cit. c. *fin.* nisi, quòd faciendum sit certum, v. g. si jussit certo à se denominato pauperi dari decem, ut cum Baldo & aliis Sanch. L. 4. *consil. c. 1. du. 44. n. 2.* de Lugo. l. c.

2. Resp. Secundò: plurium executorum constitutorum in solidum singuli possunt sine aliiis procedere; quidem si res aliqua certa exequenda. v. g. certa summa pecuniæ certo pauperi danda, possunt id singuli etiam aliis contradicentibus, in aliis verò non ita certis & determinatis id singuli nequeunt, majore cæterorum parte contradicente. ubi autem pars contradicentium æqualis, altera pars de arbitrio Episcopi præfertur in rebus piis; in profanis de arbitrio Judicis sæcularis. quòd tamen intelligendum, ubi est etiam æqualitas in qualitate; ita ut si unus sit masculus, præferatur femina; uti & consanguineus extraneo. ita de Lugo. l. c. cum Sanch. l. c. n. 13. & d. 45.

Quæst. 769. Qualiter executor procedere debeat, ubi testator disposuit, ut hæreditas vel legata dividantur inter pauperes, nullam specificando.

1. Resp. Primò in genere: executor in hoc casu, ubi electio pauperum vel causa piæ ei relictà, potest quidem eam pro libitu suo facere; non tamen ita absolute pro affectu suo particulari, quin teneatur consideratis considerandis ordinate procedere, & in distribuendo præ cæteris illos respicere, quos testator voluisse magis considerari prudenter præsumitur, ut ita præsumptam testatoris voluntatem allequatur. Bartol. *consil. 194.* Menoch. L. 4. *presump. 125.* Zypæ. L. 3. *consult. 3. de paroch.* Reiffent. h. t. num. 811. Ubi verò semel certos pauperes elegit, posse eum adhuc hanc suam electionem mutare, & eligere alios, censet Sanch. l. c. du. 64. apud Lugo. num. 338. eò quòd cum hac libertate & reservatione censetur electionem fecisse; unde per illam nullum videatur jus acquisitum pauperi.

2. Resp. Secundò in specie: proinde in hoc casu executor tenetur præ cæteris eligere pauperes civitatis vel loci, ubi testator habitavit; eò quòd meritò præsumatur voluisse his potius succurri. Menoch. l. c. num. 6. Tiraq. *de privil. cause pie. privil. 56.* & alii cum Gl. in c. 1. h. t. in 6. Inter pauperes loci magis & prius succurrendum magis indigentibus; cum id magis meritorium, adeoque potius præsumendum voluisse sic testatorem, D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 3. ad 1. Menoch. l. c. num. 10. Inter æqualiter egenos præferendi conjuncti & consanguinei testatoris, & inter hos magis conjuncti, aut magis egeni, sic exigente ordine caritatis. D. Thom. l. c. a. 9. Menoch. l. c. num. 3. Cæteris paribus meliores, quique bono communi utiliores. D. Thom. l. c. quales ex Menoch. l. c. num. 12. Reiffent. h. t. n. 815. Dicit Religiosos pauperes, quo nomine non

veniant Religiosi, qui sufficientem sustentationem ex redditibus stabilibus habent, pro quo citat Laym. *L. 3. ir. 5. c. 11. num. 8.* Secus autem esse de Religiosis ex incertis fidelium eleemosynis viventibus. Item ceteris paribus sceminae pauperes, utpote quibus paupertas periculosior, preferenda masculis. Baldus. *in L. in multis. ff. de stat. hom.* Menoch. *l. c. num. 7. & seg.* Reiffenst. *num. 817.* qui id praesertim applicat Monialibus pauperibus. Pauperibus verò otiosis & malevolis nihil dandum juxta illud *Eccles. 12.* de bono & ne receperis peccatorem: benefac humili, & non dederis impio: prohibe illi panes dare, ex ea etiam ratione, quod eleemosyna hujusmodi hominibus data sit occasio multiplicandi peccata. & ita post D. August. & D. Thom. apud Reiffenst. *n. 815.* DD. communiter.

3. Resp. Tertio: ubi testator legavit quid ad alias causas pias, nullam in specie determinando, in applicando spectanda major Dei gloria & animarum salus, utpote praesumptivè conformius menti testatoris. Possè etiam in hoc casu executores, dum est Religiosus, suo Monasterio, aut Clericus suae Ecclesiae, vel alius executor suis consanguineis sic legata applicare, citatis Sylv. *v. testamentum. 2. q. 2. dicto 5.* Sanch. *L. 2. mor. c. 11. n. 59.* Laym. *L. 3. ir. 6. c. 11. num. 6.* Pirh. *b. t. n. 109.* asserit Reiffenst. *num. 800.* eò quòd Monasterium proprium, consanguinei, &c. veniant nomine causae piae & pauperum; nec dici possit executor in causa propria processisse; quia causa Monasterii à persona professi, uti & causa consanguineorum à causa executoris distincta sit.

4. Resp. Quarto: posse quoque in hoc casu, quo testator in genere disposuit, ut hereditas vel legata in pauperes vel pias causas erogarentur, executores, si verè pauper est, sibi ipsi quaedam applicare, tenent D. Thom. *l. c. a. 9. ad 3.* Sanch. *L. 2. mor. c. 11. num. 54.* Menoch. *L. 4. presump. 125. num. 17.* Laym. *L. 3. ir. 6. c. 11. num. 6.* Pirh. *b. t. num. 109.* alique plures apud Sanch. & Menoch. eò quòd hac ratione impleteretur voluntas testatoris aliud nihil intendentis, quàm ut detur eleemosyna, seu subveniatur proximo necessitatem patienti; & executor non sit deterioris conditionis, quàm alii pauperes, eique suum officium nocere non debeat. Contrarium tamen tenentibus apud Sanch. & Reiffenst. *num. 801.* Mant. *de conject. ultim. vol. l. 8. tit. 5. num. 9.* Anchar. *inc. 2. h. t. in 6. num. 3.* Abb. *in c. fin. de inst. num. 4.* ex earatione, quòd inter dantem & accipientem debeat esse distinctio. ad quam rationem facile respondent prioris sententiae AA. dicendo, in hoc casu non deesse sufficientem distinctionem, dum non executor, sed testator det eleemosynam, habereque se executores ut merum ministrum. Quòd si tamen testator sciens executores esse pauperes, eundem praeterierit, non posse tunc executores sibi aliquid applicare; eò quòd verisimile sit, quòd testator, si cognita paupertate executoris, voluisset eundem quoque ex relictis habere aliquid, id ei indicasset, tenent AA. pro prioris sententia citati, praesertim Menoch. & Sanch. quorum tamen posterior censet, executores posse adhuc aliquid sibi attribuire, dum testator scivit quidem eum egentem esse, non tamen scivit eum tam egentem esse.

5. Resp. Quinto: dum testator disposuit in plurali numero, ut quaedam distribuerentur inter pauperes, regulariter non possunt executores uni soli relictà dare, sed debent proportionaliter inter plures distribuere; hanc enim esse mentem testatoris

verba ipsa declarare sufficienter videntur. Felin. *in c. omnes Leges. dist. 1.* Bald. *in l. 1. c. de SS. Eccles. num. 19.* Jason. *in L. Gallus. §. quod si is ff. de liber. & posthum.* quos citat & sequitur Menoch. *L. 5. n. 24.* contra nonnullos. Sed neque uni soli plus largiri debent, quàm si necessarium habet; cum eleemosyna non detur, ut pauper dives fiat, sed ut necessaria habeat. D. Thom. *2. 2. q. 32. a. 10.* Menoch. *l. c. num. 26.* Reiffenst. *num. 819.* Quòd si tamen testator dixisset: volo, ut impendatur pro gloria Dei, vel animae meae salute: satisfaciet executor, si uni vel pluribus causis applicet. quin & dando uni soli totam substantiam relictam, si is ea indigeat; cum in omnibus his casibus satisfiat voluntati testatoris.

Quaest. 770. An & qualiter executores alique commutare possint ultimam voluntatem testatorum?

1. Resp. Primò: executores regulariter nequeunt à justa & licita voluntate testatoris discedere, aut eam in aliud opus, quamvis melius, commutare, etiam cum haeredum consensu, nisi interveniente auctoritate summi Pontificis, aut Supremi Principis secularis ex justa & necessaria causa. Molin. *de 7. & 7. Tom. 2. d. 249. num. 1.* Laym. *L. 3. ir. 5. c. 41. n. 11.* Pirh. *b. t. n. 132.* Wiestn. *num. 290.* Reiffenst. *num. 804.* Moneta *de commut. ult. vol. c. 5. num. 53.* cum omnino communi & certa. Sumitur ex variis textibus, tum Juris Canonici. & imprimis ex *c. nos quidem. 3. & c. tua nobis. 17. h. t. Clement. quia contingit. de religiof. domib.* Item ex Trid. *sess. 22. c. 6. de reformat.* ubi supponit commutationem ultimarum voluntatum non nisi ex justa & necessaria causa fieri debere à Sede Apostolica. tum Juris Civilis. *L. 1. & 4. de adm. nist. rerum ad civit. pertinent.*

2. Dixi: regulariter: quia admittit responsio limitationes aliquas. Nam primò commutare licebit, ubi testator eis specialiter concessit facultatem, voluntatem suam in aliquid, quod melius judicaverit, commutandi verum ut vides, hac ratione proprie non mutatur, sed adimpletur voluntas ultima testatoris, quaeque servanda est: Wiestn. *b. t. n. 292.* Secundò in casu, quo causa aliqua de novo incidit, vel qua testatore latuit, quam si praevidisset, aliter disposuisset, & si viveret, eam mutatione contentus esset. Reiffenst. *n. 805.* cum citatis à se Laym. *l. c. c. 11.* Sa. *V. testamentum, num. 33.* Covar. *in c. 17. h. t. num. 12.* ubi is cum aliis id exemplificat casu, quo pecunia legata in usum minus utilem interventu Episcopi ab executore impendi potest. in usum magis necessarium, cui aliunde sine magna difficultate subveniri non potest. verum nec id potest ex potestate proprie dispensandi, sed ex praesumpta rationaliter per episcopiam, ut cum paulò ante citatis. Reiff. *l. c.* Tertio praeveniendi tempus praefixum à testatore, solvendo. v. g. legatum post sex menses, ita ut cessantibus conjecturis suadentibus intentionem testatoris fuisse, ne solutio ante fiat, possit ante lapsum dicti temporis illud solvere; eò quòd, cum talis praeventio cedat in majus animae defuncti emolumentum, rectè praesumatur, tempus illud à testatore praefixum, non tanquam terminum, quem non liceret praevénire, sed quo lapso, facienda sine mora executio. ita Wiestn. *n. 291.* cum Covar. *in c. tua h. t. n. 5.* Molin. *l. c. n. 2.* Monet. *n. 57.* verum hic iterum illa potestas fundatur in praesumpta testatoris voluntate, unde haec dicenda non est mutari.

3. Resp.